

Forslag til Klimatiltak i Handlingsplan 2021 aug-des

Klimatiltak i handlingsplan 2021 aug-des	Ansvar	Beskrivelse
SYKKELHOTELL	Miljøtekniske tjenester	Sykkelhotell ved Østerås og Kolsås t-banestasjoner skal etableres for sikker og enkel sykkelparkering for å gjøre det mulig for flere å kombinere kollektivreise med bruk av sykkel eller elsykkel, både til jobb- og fritidsreiser.
STYRKING AV VINTERDRIFTEN FOR SYKKELVEIER	Miljøtekniske tjenester	Andelen gang/sykkelveier med høy brøytestandard økes. Oppfølging av Kommunestyrets styrking i HP 2020-23.
GÅGRUPPER TIL SKOLEN	Oppvekst skole	Tiltak ved alle barneskoler. En gruppe barn møtes på bestemt møtested i nabolaget til et bestemt klokkeslett om morgenen, for å gå sammen til skolen.
HJERTESONER OG DROPPSTOPP	Oppvekst skole	Det tegnes en sone (hertesone) rundt skolen som defineres som bilfri. Skolens lokalmiljø kartlegges med tanke på droppstopp hvor foreldre, som kjører elevene på skolevei, setter av barna slik at de går siste del av skoleveien. To skoler deltar i prosjektet.
MIKROMOBILITET	Miljøtekniske tjenester	I samarbeid med Ruter etableres bysykkeldordning (mikromobilitetsløsning som sykkel, elsykkel og sparkesykkel), både for innbyggere og bedrifter. Oppstart våren 2020.
ETABLERE FLERE INNFARTSPARKERINGSPLASSER	Miljøtekniske tjenester	Det etableres flere innfartsparkeringsplasser. Dette gjelder både langs T-banenettet, jernbanenettet og i nærheten av holdeplasser for buss. Innfartsparkeringsplasser på bakkeplan bør være gratis for kollektivpassasjerer.
SAMKJØRING TIL FRITIDSAKTIVITETER - SKIBUSS	Miljøtekniske tjenester	Prosjektet skal teste ut skibuss til trening for de utøverne som driver med langrenn og skiskyting, og skal gjennomføres sammen med idretten, Ruter og Skiforeningen.
GRØNNE BUSSETER SOM REDUSERER BEHOV FOR PRIVATBIL	Miljøtekniske tjenester	Tilbud om Grønne busser søkes utviklet i samarbeid med Ruter. Fremtidig løsning for Stabækpiloten, bussing av barn til og fra fotballtrening etter skoletid, vil vurderes innenfor Grønne busser. Oppfølging av Kommunestyrets styrking i HP 2020-23.
KJØRESTOPP - NYE LØSNINGER FOR Å REDUSERE FORELDREKJØRING TIL FRITIDSAKTIVITETER	Miljøtekniske tjenester	Utvidet samarbeid mellom skole og nærliggende idrettslag. Utrede muligheter for felles bruk av aktivitetsområder og treningsfasiliteter (f.eks skole dagtid og idrettslag kveldstid/ettermiddag)
BILPOOL I NYE BOLIGPROSJEKTER	Plan, Miljø og Kultur	Utbyggere som etablerer utslippsfri bilpool knyttet til leiligheter gis mulighet til å bygge færre p-plasser enn den vedtatte p-norm. Muligheten til å gi dispensasjon fra parkeringsnormene må innarbeides i gjeldene reguleringsplan for området.
KARTLEGGING AV REISEVANER- RVU	Plan, Miljø og Kultur	For å kunne rapportere på måloppnåelse iht klimastrategiens målsettinger om bruk av sykkel og gange (og bilbruk) gjennomføres det jevnlig kartlegging av reisevaner (RVU).
OFFENTLIG PARKERING MED LADEPUNKT	Miljøtekniske tjenester	Etablering av lading på offentlig tilgjengelige p-plasser og ved kommunale bygg, i tråd med ny nasjonal forskrift. Konkretiseres i egen "Ladepunktplan". Brukerne må betale for lading på offentlige ladepunkter.
GRATIS PARKERING FOR ELBILER	Miljøtekniske tjenester	Dagens ordning med gratis parkering for elbiler videreføres. Oppfølging av Kommunestyrets vedtak i HP 2020-23.
PILOT - HENTEPUNKTER I SAMARBEID MED POSTEN	Kommunaldirektør samfunn	Det vil gjennomføres en pilot med Pakkebokser (hentepunkter) i 2021 i samarbeid med Posten. Pakkeboksene vil utplasseres på ulike steder i kommunen.
KRAV TIL LADEPUNKT VED INNGÅELSE AV LEIEAVTALER (PARKERING OG LOKALER)	Eiendom	Ved inngåelse av leieavtaler for kommunale tjenestesteder skal det alltid stilles krav til ladepunkter/tilgang til ladepunkter når det er behov for parkeringsplasser til bruk i kommunens tjeneste.
KLIMAKLOK DASHBOARD	Kommunaldirektør samfunn	Digitale skjermer og hjemmeside som viser Klimaklok- aktivitetsdata for ett geografisk område. Aktuelle data er sykkel- og fotgjengertellinger, sykkel, kollektivtrafikk, kollektivreisende, elbil-ladere, produksjon av fjernvarme fra VEAS, og luftforurensning mm. Både Sandvika og Fornebu er aktuelle områder.
HELELEKTRISK OG KLIMAVENNLIG MOBILITET FORNEBU - PILOTER	Kommunaldirektør samfunn	Gjennomføre piloter med utgangspunkt i konseptutredningen "Helelektrisk og klimavennlig mobilitet Fornebu" som er gjennomført i regi av Smartcity Bærum og Bærum kommune i samarbeid med Asplan Viak.
VERKTØYKASSE FOR KLIMAKLOK NÆRINGS LIV	Kommunaldirektør samfunn	Samarbeidsprosjekt mellom næringslivet og kommunen. Prosjektet skal utvikle en verktøykasse for å nå målsettingene for et bærekraftig næringsliv.
PILOT - DRONELEVERING PÅ FORNEBU	Kommunaldirektør samfunn	Pilotprosjekt i samarbeid med Schenker som ønsker å teste pakkelevering med drone fra Filipstad til Fornebu.
UTSLIPPSFRI KOMMUNAL PERSONBILPARK	Miljøtekniske tjenester	Ved utskifting av kjøretøy velger kommunen i henhold til anskaffelsesstrategien utslippsfrie alternativer som sikrer at personbilparken er helt utslippsfri innen 2025.
UTSLIPPSFRI TRANSPORT - VA	Miljøtekniske tjenester	Kartlegge løsninger og økonomiske konsekvenser av utslippsfri transport for VA prosjekter. VA er innenfor selvkost.
UTARBEIDE EN PLAN FOR UTSKIFTING AV TYNGRE KJØRETØY OG MASKINER	Miljøtekniske tjenester	Det legges en plan for gradvis utskifting til utslippsfrie kjøretøy for varebiler og lastebiler innen 2030. Dersom nullutslippsteknologi ikke er tilgjengelig skal fortrinnsvis avansert biodrivstoff (biogass).
FÆRRE P-PLASSER FOR ANSATTE	Miljøtekniske tjenester	Det innføres betaling for ansattparkering i Sandvika og antall p-plasser reduseres. Etablering av bilpool for tjenestekjøring vil redusere behovet for å benytte egen bil i arbeidstiden. Kommunedirektøren vil senere vurdere behovet for ansatt-parkering i andre deler av Bærum med god kollektivdekning.
BILPOOL FOR KJØRING I TJENESTE	Miljøtekniske tjenester	Utslippsfri bilpool som erstatter bruk av egen bil i tjeneste tilgjengelig i Sandvika.
SMARTBIKE BÆRUM (ELSYKKE LÅNEORDNING)	Miljøtekniske tjenester	Elsykkel låneordning til innbyggere, bedrifter og egne ansatte til "hjemlån" for uttesting over en periode på 14 dager.

Klimatiltak i handlingsplan 2021 aug-des	Ansvar	Beskrivelse
DIGITAL OPTIMALISERING OG SPORING AV MASSETRANSPORTER	Kommunaldirektør samfunn	Uttesting av et digitalt system for sporing av massetransporter (lastebiler) i Bærum fra de store infrastruktur-prosjektene. Tiltak for å bidra til en optimalisering av massetransport og sikre kortreiste steinmasser og redusert trafikk på smale og innbyggerbelastende veier.
SAMORDNET KOMMUNAL VAREDISTRIBUSJON	Kommunaldirektør samfunn	Felles leveransepunkt og samordning av kommunens vareleveranser i samarbeid med Anskaffelse. Tiltak for å redusere antall småleveranser, effektivisere innkjøpene og gjøre transporten til kommunens tjenestesteder utslippsfri.
PILOT-DIGITAL KONSOLIDERINGSLØSNING FOR VARER	Kommunaldirektør samfunn	Pilotering av en digital markeds plass for varelogistikk der logistikkaktører kan respondere på transportoppdrag i sanntid. Tiltak for økt samlastning og utvikling av nye forretningsmodeller innen varetransport.
EFFEKTIV OG FREMTIDSRETTE VARELOGISTIKK I E18 VESTKORRIDOREN	Kommunaldirektør samfunn	Det er opprettet et interkommunalt prosjekt som skal se på løsninger for varelogistikk i et regionalt perspektiv og skape interaksjon mellom lokale prosjekter knyttet til varetransport.
HUB PÅ FORNEBU - SAMLETERMINAL FOR VARER	Kommunaldirektør samfunn	Mulige lokaliseringer for en samleterminal (HUB) vurderes. På terminalen samlastes varer fra ulike leverandører og transporteres videre til mottaker med byvnlige, utslippsfrie kjøretøy og/eller lastesykler.
HUB I SANDVIKA - SAMLETERMINAL FOR VARER	Kommunaldirektør samfunn	Gjennom forprosjektet er det kartlagt mulige lokaliseringer for en HUB i Sandvika. HUBen kan betjene kommunen, næringsliv og privatpersoner, inkludere returvarer og fungere som et lokalt lager. HUBen kan fungere i interaksjon med hentepunkter.
BEMANNET VAREMOTTAK PÅ OKSENØYA	Kommunaldirektør samfunn	Det diskuteres muligheter for bemannet varemottak, eventuelt kombinert med bruk av autonome kjøretøy. Det er også nødvendig med samarbeid om varebestilling og en optimalisering av varelogistikken inne på området.
ETABLERING AV REGIONALT MARKEDSSYSTEM FOR MASSER OG BYGGERESSURSER	Kommunaldirektør samfunn	Utvikling av en digital markeds plass for masser mellom utbyggingsprosjekter og leverandører. Tiltak for å synliggjøre tilbud og etterspørsel og sikre størst mulig gjenbruk av masser og lokal nyttinggjøring.
UTSLIPPSFRITT FORVALTNINGSOMRÅDE FOR MASSER OG BYGGEVARERESSURSER I BÆRUM	Kommunaldirektør samfunn	Utvikling og etablering av et samlet mottaks- og forvaltnings-senter (ressursbank) på Avtjerna. Vil bli et sentralt anlegg for mottak, håndtering og gjenbruk av masser og byggavfall.
GRATIS ENERGIÅDGVNING OG TILSKUDD TIL ENERGIEFFEKTIVISERING - HUSHOLDNINGENE	Kommunaldirektør samfunn	Gratis energiådgivning, nettbasert og hjemmebesøk, skal veilede og stimulere boligeiere til å gjennomføre energieffektivisering i egen bolig og investere i fornybar energiproduksjon. En tilskuddsordning for energieffektivisering og investering i fornybar energi som solceller er etablert.
UTVIKLE SMARTE STYRING AV BYGG	Eiendom	Kartlegge tilstand, behov og funksjon. Utforme strategi for å sikre nødvendig styring og overvåking av bygg. Oppgraderer gamle og installerer nye SD anlegg med tilhørende automatikk.
GJENNOMFØRE UTSKIFTING FOR UTENDØRSBELYSNING	Eiendom	Skifte ut utendørsbelysningen til LED, med styringsenheter. Kartlegge aktuelle eiendommer, gjennomføre utskifting og evaluere resultater.
GJENNOMFØRE ÅRLIG STORSERVICE PÅ ALLE VARME OG VENTILASJONSANLEGG	Eiendom	Kartlegge tilstand, funksjon og behov for oppgradering. Gjennomføre tiltak for å øke ytelse.
UTVIKLE DETALJERINGSGRAD PÅ ENERGIMÅLING	Eiendom	Beregnet mot reelt i nybygg. Måling pr. formål i flerbruksbygg. Egne målere på kunstgressbaner, isflater, utendørs bakkevarme, el.bil ladere og annet ikke bygg relatert energibruk. Definere egne KPI'er for ikke bygg relatert energibruk.
UTVIKLE KOMPETANSE OM ENERGIEFFEKTIV DRIFT AV BYGG	Eiendom	Pilot for etablering av energismart drift i samarbeid med brukere og driftere på Fornebu. Synliggjøre energibruk for alle.
KARTLEGGE OG GJENNOMFØRE TILTAK FOR Å FORBEDRE ENERGIYTELSE	Eiendom	Kartlegge energitiltak som gjennomføres i forbindelse med drift, vedlikehold og som investering i nye anlegg. Kontinuerlig evaluere gjennomførte tiltak for å sikre at tiltak med høy besparelse pr benyttede midler prioriteres.
OPTIMALISERE YTELSE PÅ EKSISTERENDE VARMEPUMPEANLEGG	Eiendom	Kartlegge tilstand, funksjon og behov for forbedring. Installere målere for å kunne måle ytelse og evaluere lønnsomhet. Gjennomføre kartlagte optimaliserende tiltak på varmepumper og varmeanlegg for å øke ytelse.
REDUSERE MAKSIMALT ELEKTRISK EFFEKTTAK FRA BYGG	Eiendom	Kartlegge potensialet for å redusere effektuttak i eksisterende og nye bygg for å begrense kommunens belastning på el. nettet, bidra til å øke utnyttelse av fornybar energi og redusere egne energikostnader. Gjennomføre lønnsomme avdekkede tiltak.
INSTALLERE VARMEPUMPER	Eiendom	Kartlegge eksisterende bygg som er egnet teknisk og økonomisk. Vurdere bruk av varmepumper i alle nybygg- og totalrehabiliteringsprosjekt der det ikke er fjernvarme. Installere varmepumper der det er egnet. Benytte naturlige kuldemedier i varmepumper.
PRODUSERE FORNYBAR ENERGI FRA SOLEN	Eiendom	Kartlegge potensialet for å benytte solceller i 10 eksisterende bygg. Vurdere potensialet for å installere solceller eller solfangere i alle nybygg- og større rehabiliteringsprosjekter. Installere X kW solcelleanlegg før 2025. Ha piloter for fasadeintegret eller skråtakintegre solcelleanlegg.
VURDERING AV PASSIVHUS / PLUSSHUS	Eiendom	I alle prosjekter skal potensialet for å bygge passivhus eller plussus vurderes. Det skal utarbeides reelt energi- og effektbudsjett.
STANDARDISERE MILJØPPFØLGING I PROSJEKTER	Eiendom	Standardisere arbeidsprosesser og krav med bakgrunn i beste praksis og fokus på LCC. Etablere std. miljøoppfølgingsplan. 10 straktiltak – Eiendomssektorens veikart.
TILPASSE NYBYGG FOR FREMTIDIG GJENBRUK	Eiendom	Utarbeide plan for fremtidig endret bruk og demontering for økt fremtidig gjenbruk av bygningsdeler i alle nybyggprosjekter.
REDUSERE AVFALL FRA BYGGEPLASSER	Eiendom	Definere og stille krav til avfallsmengder. Stille krav om 95 % sorteringsgrad. Forslag: Pilot for å be ekstern selskap om å distribuere bygningskomponenter i rehab/rive prosjekt.
FØLGE OPP KLIMAGASSUTSLIPP FOR NYBYGG- OG REHABPROSJEKTER	Eiendom	Etterspørre klimabudsjett for prosjektet og ferdigstilt bygg i alle prosjekter. Definere og stille maksimumskrav til utslippsrammer i prosjekter. Vurdere tre som konstruksjonsmateriale i prosjekter. Delta i piloter for testing av verktøy og kravstillelse.
BRUKE MILJØMERKEDE PRODUKTER I PROSJEKTER	Eiendom	Vurdere mulighet for å teste svanemerkning i prosjekter. Stille krav til prosentandel miljømerkede produkter i prosjekter. Redusere bruk av gummi- og plastmaterialer på utearealer til et minimum.

Klimatiltak i handlingsplan 2021 aug-des	Ansvar	Beskrivelse
UTVIKLE EGEN KOMPETANSE VED Å GJENNOMFØRE UTVIKLINGSPROSJEKTER INNEN SIRKULÆRØKONOMI OG AVFALLSREDUKSJON	Eiendom	Gjennomføre prosjektet «Sirkulær emballasje på byggeplass». Gjennomføre prosjektet NADA innen avfallsfrie byggeplasser sammen med Sintef, Omsorgsbygg og Asker
KOMMUNALE BYGG - GJENBRUKE BYGG OG MATERIALER	Eiendom	Vurdere gjenbruk av eksisterende bygg fremfor nybygg, samt bygge fleksible arealer for endrede behov. Redusere innkjøp av nye materialer og produkter og øke innkjøp av brukt. Kartlegge potensialet for gjenbruk ved riving og utflytting av bygg. Kartlegge potensialet for å etterspørre gjenbrukte materialer i prosjekter. Fokus på vedlikehold av eksisterende bygg.
UTVIKLINGSPROSJEKTER SIRKULÆRE BYGG	Eiendom	Enova prosjekt sirkulær økonomi og ombruk på Flytårnetområdet. Gjennomføre ZEN-Case – gjenbruk av materialer sammen med Statsbygg.
UTVIKLINGSPROSJEKT EFFEKTSTYRING	Eiendom	Enova prosjekt om effektreduksjon på Flytårnetområdet.
FREMME OG UTVIKLE FORBILDEPROSJEKTER OG INNOVATIVE LØSNINGER	Eiendom	Piloter innen ZEN og Futurebuilt. Ha masterstudentprosjekter.
GRADVIS UTSLIPPSFRI MASKINBRUK PÅ BYGGEPLASS	Eiendom	Det skal etterspørres utslippsfri maskinbruk i alle byggeprosjekter som opsjon og tilstrebes å utløse opsjonen.
UTSLIPPSFRI VARME PÅ BYGGEPLASS (NYBYGG)	Eiendom	Det skal benyttes utslippsfri byggtørk, herding og oppvarming i alle byggeprosjekter med fjernvarme tilgjengelig. Det skal tilstrebes å benytte utslippsfri der det ikke er fjernvarme.
REDUSERE BRUK AV BIOOLJE I SPISSLAST	Eiendom	Kartlegge potensialet for å redusere behov for spisslast i bygg der bioolje er spisslastkilde til oppvarming.
RENOVASJONSTJENESTER MED ØKT FOKUS PÅ OMBRUK OG MATERIALGJENVINNING	Miljøtekniske tjenester	Det lages en plan for helhetlig arbeid med tiltak som kan bidra til økt kildesortering, mer ombruk og materialgjenvinning.
ETABLERE NYE PERMANENTE OMBRUKSARENER	Miljøtekniske tjenester	Kommunen er en pådriver som tilrettelegger for løsninger som kan bidra til mer ombruk, i samarbeid med frivilligheten og kommersielle aktører. Tiltaket tar utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget som foreligger etter at Mulighetsstudie for etablering av ombrukssenter er utarbeidet.
ETABLERE LØSNINGER SOM BIDRAR TIL ØKT OMBRUK FOR INNBYGGERE I KOMMUNEN	Miljøtekniske tjenester	Gjenvinningsstasjonen på Isi mottar en stor og økende mengde brukbare ting som egner seg for ombruk. Sammen med aktører i det lokale næringslivet, vil kommunen legge til rette for utvikling av løsninger som bidrar til klimaklok ressursbruk.
KILDESORTERING I ALLE FORMÅLSBYGG	Miljøtekniske tjenester	Alle formålsbygg skal etter planen kildesortere i løpet av 2021.
OMBRUK AV STRØMATERIALER	Miljøtekniske tjenester	Kommunen ombruker strømaterialer på veiene. Den nye ordningen fra 2020 innebærer at strømaterialer gjenbrukes, etter at disse blir rensset.
AVFALLSBEHOLDERE	Miljøtekniske tjenester	Støtteordninger til nedgravde avfallsbeholdere videreføres.
MOBILT MOTTAK	Miljøtekniske tjenester	Avfall og gjenvinning skal innføre Mobilt Mottak. Egnet spesialinnredet container, kjøres rundt i Bærum for å ta imot husholdningsavfall inntil 0,5 m3. Mottaket er bemannet ettermiddag og kveld.
MATSVINN OG MATVINN	Oppvekst skole	Et undervisningsforløp med teori og praksis knyttet til å utnytte alle matrester samt klimavennlig mat i husholdningen hvor alle kommunens ungdomsskoler deltar.
LYSSETTING AV TURSTI MED SOLCELLER	Miljøtekniske tjenester	Natur og idrett og Vei- og trafikk / trygge skoleveier samarbeider om å finne fram til alternative lysmaster med solceller. Det er ønskelig å etablere lysmaster flere ulike steder som: Turvei langs Skytterdalen, Kjørbo hundeluftepark, Kyststi langs Holtekilen, Drageveien lekeplass, smett ved Kokkerudlia, Benkow parken ved Stabekk, Stabekkiparken, Bjerkelunden park, Prost Christies vei, diverse smett og skoleveier.
KARTLEGGING AV CO2 LAGRINGS- og SPENSIALE I BÆRUM	Miljøtekniske tjenester	Det skal gjennomføres en kartlegging som kvantifiserer og stedfester CO2-fangst og CO2-lagring i naturområder og grønstruktur i Bærum. Målet er å synliggjøre områdenes verdi og ta kunnskapen i bruk i forbindelse med plan- og byggesaker for å redusere nedbygging av natur og grønstruktur-områder med stort CO2 lagringspotensial.
ANSKAFFELSE - KOMPETANSELØFT	Organisasjon og interne tjenester	Anskaffelse skal understøtte mål i klimastrategien som handler om å redusere eget forbruk og øke innkjøp av miljø- og klimatilpassede produkter og tjenester. Midlene skal benyttes til kompetanseheving og bistand, og til konkret bistand ved anskaffelser med miljøutfordringer.
KLIMAKLOKE OG MILJØVENNLIGE ARRANGEMENTER	Plan, Miljø og Kultur	Bærum ønsker å legge til rette for at det kan gjennomføres klimakloke og grønne idretts- og kulturarrangementer, blant annet ved å utarbeide en veileder og se på mulighetene for å etablere et arrangementskontor.
GJENBRUK OG REDESIGN MØBLER, NYE KOMMUNEGÅRDEN	Eiendom	Videreføring av piloten som ble gjennomført i 2018 der gamle møbler fra kommunegården ble redesignet til nye møbler. 4 av prototypene som ble utarbeidet skal produseres til bruk i nye kommunegården.
REDUSERE AVFALLSMENGDE PÅ EIENDOMMER I DRIFT OG OPPRETTHOLDE RIKTIG SORTERING	Eiendom	Øke kompetanse innen avfallsortering for ansatte i Eiendom. Kampanje for å øke brukernes sortering.
SYKKELVENNLIGE KOMMUNALE ARBEIDSPASSER	Organisasjon og interne tjenester	For å få flere ansatte til å benytte sykkel til og fra jobb skal det etableres sikker sykkelparkering ved alle kommunale arbeidsplasser og tilrettelegges med garderobes. Det skal etableres ordninger for ansatte om fordelssykel og leasing av el-sykler.
STOPP ENGANGSPLASTEN I BÆRUM KOMMUNES VIRSKOMHET	Organisasjon og interne tjenester	Bærum kommune har vedtatt retningslinjer for å begrense forbruk av engangsartikler i størst mulig grad. Engangsprodukter bør i størst mulig grad unngås, og erstattes med artikler som kan brukes flere ganger.
REISEPOLICY FOR ANSATTE I BÆRUM KOMMUNE	Organisasjon og interne tjenester	Legge til rette for at tjenestereiser og reiser til og fra jobb for kommunens ansatte støtter opp om kommunens klimamål. Prinsipper som bør innarbeides i en reisepolicy er å vurdere behov for å gjennomføre reiser, mulighet for hjemmekontor og digitale møter.